

Mjesečno istraživanje o turizmu
Referentni metapodaci u Euro SDMX Metadata Structure (ESMS)
Agencija za statistiku BiH

1. Kontakt	
1.1. Nadležna institucija	AGENCIJA ZA STATISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE
1.2. Nadležna organizaciona jedinica	Sektor za poslovne statistike - Odsjek za uslužne statistike
1.3. Kontakt osoba	Alen Bajramović; Azra Bander-Demirović
1.4. Funkcija kontakt osobe	Šef odsjeka za uslužne statistike; Stručni saradnik za uslužne statistike
1.5. Kontakt poštanska adresa	Zelenih beretki 26, 71 000 - Sarajevo
1.6. Kontakt e-mail adresa	alen.bajramovic@bhas.ba ; azra.bander@bhas.ba
1.7. Broj telefona	+387 33 911 955; +387 33 911 980
1.8. Broj faksa	+387 (33) 220 622
2. Podaci o ažuriranju metapodataka	
2.1. Datum posljednje potvrde validnosti metapodataka	31.10.2017.
2.2. Datum posljednje objave metapodataka	31.10.2017.
2.3. Datum posljednjeg ažuriranja metapodataka	31.10.2017.
3. Prezentacija statistike	
3.1. Opis podataka	Objavljaju se mjesečni podaci o ukupnim dolascima i noćenjima domaćih i stranih turista, dolasci i noćenja stranih turista prema zemlji prebivališta, dolasci i noćenja prema načinu i svrsi putovanja, dolasci i noćenja turista za oblast I55 - Klasifikacije djelatnosti BiH 2010 (NACE rev.2) te kapacitetima objekata za smještaj turista i popunjenost objekata za turistički smještaj (neto stopa iskorištenosti kreveta). Kumulativni podaci koji pokazuju turistički promet za period od početka godine do izvještajnog mjeseca: dolaske i noćenja domaćih i stranih turista, dolasci i noćenja stranih turista prema mjestu prebivališta te dolasci i noćenja turista prema klasifikaciji djelatnosti za oblast I55- Klasifikacije djelatnosti BiH 2010 (NACE rev.2).
3.2. Klasifikacije koje se koriste u istraživanju	Klasifikacija djelatnosti BiH 2010 - KDBiH 2010 u potpunosti usklađena sa (NACE rev.2) i Međunarodnom klasifikacijom djelatnosti UN-a (ISIC).
3.3. Sektor obuhvaćen istraživanjem	Istraživanje obuhvata oblast I55 prema KDBiH 2010.

3.4. Statistički koncepti i definicije	<p>Turizam predstavlja aktivnosti u kojima osobe putuju i borave u mjestima izvan njihovog uobičajenog okruženja i ostvare barem jedno noćenje, pri čemu taj boravak ne traje duže od jedne godine neprekidno, a putuju zbog odmora, zabave, posla ili drugih razloga.</p> <p>Turist je svako lice koje u mjestu izvan svog prebivališta provede najmanje jednu noć u ugostiteljskom ili drugom objektu za smještaj gostiju, radi odmora ili rekreacije, zdravlja, studija, sporta, religije, porodice, poslova, javnih misija, skupova itd.</p> <p>Domaći turist je svaka osoba sa stalnim prebivalištem u Bosni i Hercegovini koja privremeno boravi u nekom drugom mjestu u Bosni i Hercegovini izvan mjesta svog prebivališta i provede najmanje jednu noć u ugostiteljskom ili drugom objektu za smještaj gostiju.</p> <p>Strani turist je svaka osoba sa stalnim prebivalištem izvan Bosne i Hercegovine koja privremeno boravi u Bosni i Hercegovini i koja provede najmanje jednu noć u ugostiteljskom ili nekom drugom objektu za smještaj gostiju.</p> <p>Smještajni kapaciteti prikazuju se kao broj soba, apartmana i mjesta za kampiranje i broj stalnih kreveta.</p> <p>Stalnim krevetima smatraju se postelje koje su redovno spremljene za iznajmljivanje gostima.</p> <p>Stopa popunjenosti kreveta u referentnom mjesecu dobija se dijeljenjem ukupnog broja noćenja sa brojem raspoloživih kreveta i brojem dana u kojem su kreveti bili dostupni za korištenje.</p>
3.5. Statistička jedinica	Jedinice posmatranja su poslovni subjekti/pravna osobe koje su prema glavnoj djelatnosti registrovane da obavljaju djelatnost pružanja smještaja (oblast I55 - KD BiH 2010), fizičke osobe te domaćinstva koja iznajmljuju smještajne objekte turistima.
3.6. Statistička populacija	Svi poslovni subjekti/pravna lica koja su u Statističkom poslovnom registru prema glavnoj djelatnosti registrovane da obavljaju djelatnost pružanja smještaja (oblast I55 - KD BiH 2010), fizičke osobe te domaćinstva koja iznajmljuju smještajne objekte turistima. Nekomercijalni turizam nije obuhvaćen.
3.7. Referentno geografsko područje	Podaci se odnose na cijelu teritoriju BiH.
3.8 Vremenska pokrivenost	Podaci o statistici turizma BiH se proizvode i objavljuju od 2007. godine u mjesečnoj dinamici, a od 2013. godine se publikuju i kumulativni podaci.
3.9. Bazni period	Nije primjenljivo.
4. Jedinica mjere	Podaci su prikazani kao: indeksi kretanja, struktura u %, prosječna vrijednost i kao <u>apsolutne vrijednosti</u> .
5. Referentni period	Referentni period je mjesec.
6. Institucionalni mandat (ovlaštenje)	
6.1. Pravni akti i drugi sporazumi	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o statistici BiH, • Zakon o statistici Federacije BiH • Zakon o statistici Republike Srpske • Srednjoročni statistički program BiH za period 2013-2016, i odgovarajući entitetski programi te godišnji planovi rada Agencije i entitetskih zavoda. • EU Regulativa 692/2011, Aneks I (unutrašnji turizam) • Metodološki priručnik statistike turizma (Eurostat) • Međunarodne preporuke i priručnici (Eurostat, UNWTO).
6.2. Razmjena (posredovanje) podataka	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Direkcija za ekonomsko planiranje; Centralna banka BiH; UNWTO.
7. Povjerljivost	
7.1. Povjerljivost - politika	<p>Povjerljivost statističkih podataka je uređena zakonom a osoblje koje provodi statističko istraživanje ima po istom pravnom osnovu obavezu zaštite povjerljivosti. Zakon o statistici BiH (Sl. glasnik BiH 26/04 i 42/04 - Poglavlje XI - član 23.-29.) utvrđuje princip poverljivosti kao jedan od glavnih principa.</p> <p>Agencija za statistiku BiH distribuira statistike u skladu sa statističkim načelima Kodeksa prakse evropske statistike a posebno sa načelom statističke povjerljivosti.</p>

7.2. Povjerljivost – postupanje sa podacima	U dokumentu „Pravilnik o zaštiti statističkih podataka u Agenciji za statistiku“ navedene su procedure za osiguranje povjerljivosti za vrijeme prikupljanja, obrade i diseminacije – što uključuje, protokole za osiguranje individualnih podataka kojima se ima pristup, pravila za definiranje povjerljivih ćelija u izlaznim tabelama i procedure za otkrivanje i prevenciju naknadnih razotkrivanja, kao i pristup mikropodacima za istraživačke namjene.
8. Politika diseminacije	
8.1. Kalendar objavljivanja	Krajem decembra svake godine BHAS objavljuje Kalendar objavljivanja sa preciznim datumom i vremenom objave statistika za narednu godinu.
8.2. Pristup kalendaru objavljivanja (link)	http://www.bhas.ba/statistickistandardi/KALENDAR_PUBLIKOVANJA_ba.pdf
8.3. Pristup korisnika	Princip da svi korisnici imaju jednak pristup statističkim podacima na nepristrasnoj osnovi utvrđen je u članu 8. stav 2. tačka h. , i članu 19. stav 2. Zakona o statistici BiH i BHAS ga u praksi dosljedno provodi.
9. Učestalost diseminacije podataka	Statistika turizma BiH sa diseminira na mjesečnoj osnovi.
10. Dostupnost i razumljivost	
10.1. Saopćenja	- Mjesečna saopćenja „Statistika turizma BiH“ http://www.bhas.ba/saopstenja/2016/TUR_2016M1_001_01_bos.pdf - Kumulativ „Statistika turizma BiH kumulativ“ http://bhas.ba/saopstenja/2016/TUR_2016M1-2_001_01_bos.pdf .
10.2. Publikacije	- BiH u brojevima – dio „Turizam“ http://bhas.ba/tematskibilteni/TB_BIH_u_brojevima_2015_bh.pdf .
10.3. Online baza podataka	Nisu dostupni podaci o statistici turizma na on-line bazi podataka BHAS-a. Korištenje (konsultovanje) setova podataka: ne raspoložemo informacijama - ne postoji softver za određivanja web hits.
10.4. Pristup mikro podacima	Mikropodaci nisu diseminirani.
10.5. Drugo	Ne postoje druga sredstva diseminacije. Korištenje (konsultovanje) meta podataka: ne raspoložemo informacijama - ne postoji softver za određivanja web hits.
10.6. Dokumentacija o metodologiji	Regulativa EC br. 692/2011 od 6.jula 2011. o prikupljanju statističkih informacija u području turizma. Uredba EC br.1051/2011 od 29.oktobra 2011 o implementaciji regulative EC br. 692/2011 Pored navedenih dokumenata korešten je i Metodološki priručnik za statistike o turizmu (Eurostat, 2014).
10.7. Dokumentacija o kvalitetu	Ne postoji dokumentacija o kvalitetu istraživanja.
11. Upravljanje kvalitetom	
11.1. Osiguranje kvaliteta	BHAS slijedi preporuke o organizaciji i upravljanju kvalitetom date u Kodeksu prakse evropske statistike (CoP) i implementira smjernice date u Okviru za osiguranje kvaliteta evropskog statističkog sistema (QAF). Više, u vezi osiguranja kvaliteta, svih procedura koje koje opisuju politiku kvaliteta u BHAS-u se nalazi u dokumentu: Politika i mehanizmi upravljanja kvalitetom u BHAS-u: http://www.bhas.ba .
11.2. Procjena kvaliteta	/
12. Relevantnost	
12.1. Korisničke potrebe	Ključni korisnici podataka iz statističkog istraživanja su: Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Direkcija za ekonomsko planiranje pri Vijeću Ministara BiH, Centralna banka BiH, Eurostat, Svjetska turistička organizacija (UNWTO), ambasade i konzularna predstavništva stranih država. Korisnici ovih podataka su i poslovni subjekti-preduzeća, mediji i opća javnost.
12.2. Zadovoljstvo korisnika	Glavni zahtjevi korisnika za podacima se odnosi na format saopćenja na web stranici. Naime, u cilju lakšeg upravljanja podacima i njihovoj analizi pdf format saopćenja ne odgovora potrebama korisnika i radi se na tome da se postave i excel tabele. Statistika turizma BiH daje osnovne pokazatelje potrebne za analizu turizma u BiH i čini znatan dio privrede. Turizam ima eksplicitan uticaj na makroekonomske agregate i povećava makroekonomsku stabilnost svake države, a istovremeno omogućava ubrzanje regionalnog i lokalnog razvoja, te porast zaposlenosti u nerazvijenim područjima i turistički atraktivnim destinacijama.

12.3. Kompletnost podataka	Stopa kompletnosti podataka iznosi 100 %. Za ovu statistiku se izračunavaju svi ključni pokazatelji, koji se zahtijevaju prema međunarodnim standardima.
13. Tačnost i pouzdanost procjene	
13.1. Opća tačnost procjene	Istraživanje se provodi na bazi punog obuhvata.
13.2. Greška uzorkovanja	Podaci nisu raspoloživi zbog nemogućnosti dobivanja potrebnih individualnih podataka preduzeća iz entitetskih statističkih institucija u BiH.
13.3. Neuzoračka greška	Greška obuhvata Ne vrše se ocjene grešaka obuhvata za ovu statistiku. Istraživanje se provodi na bazi punog obuhvata. Stopa prekomjernog obuhvata Ne vrše se ocjene grešaka obuhvata za ovu statistiku. Istraživanje se provodi na bazi punog obuhvata. Udio zajedničkih jedinica U ovom istraživanju se ne kombinuju podaci (ne koriste jedinice) iz dva ili više izvora (npr. administrativni i statistički podaci). Riječ je isključivo o podacima koji se dobijaju na osnovu provedenog mjesečnog istraživanja statistike turizma (obrazac TU - 11). Greška mjerenja: Greške mjerenja se mogu
14. Pravovremenost i tačnost objave	
14.1. Pravovremenost	Podaci se publikuju u prosjeku 40 dana od kraja referentnog mjeseca (t+40). Pravovremenost objave prvih rezultata: Redovna saopćenja statistike turizma se objavljuju u mjesečnoj dinamici i sadrže preliminarne/prve podatke. Pravovremenost
14.2. Tačnost	Tačnost objave - objavljivanje za U: Stopa tačnosti objave podataka iznosi 23/(23+0) = 1.0 ili 100 %. Sva 23 rezultata mjesečnog istraživanja statistike turizma smo objavili na/ili prije predviđenog datuma objave prema Kalendaru publikovanja. Tačnost objave objavljivanje za P: T+0. Nema odstupanja između najavljenog i stvarnog datuma objave (prema Kalendaru objavljivanja).
15. Usklađenost i uporedivost	
51.1. Uporedivost - geografska	Metodologija istraživanja statistike turizma je u potpunosti harmonizirana sa onom koja je propisana Uredbom Vijeća (EZ) br. 692/2011, aneks I, unutrašnji turizam, kao i preporukama Eurostata iz ove statističke oblasti, te su podaci uporedivi sa podacima zemalja članica EU.
15.2. Vremenska uporedivost	Uporedivost za U: Podaci o statistici turizma u BiH se proizvode i objavljuju od 2007. godine u mjesečnoj dinamici. Dužina uporedivih vremenskih serija za P: Podaci o statistici turizma BiH se proizvode i objavljuju od 2007. godine u mjesečnoj dinamici.
15.3. Usklađenost – cross domain	Nema relevantnog istraživanja koje provodi druga organizacija. Usklađenost – ispodgodišnje i godišnje statistike: N/A. Usklađenost – Nacionalni računi : N/A.
15.4. Usklađenost – interna	Indikatori statistike turizma su u potpunosti usklađeni za posmatrani set podataka.
16. Troškovi i opterećenje	N/A.
17. Revizija podataka	
17.1. Revizija podataka - politika	Saopćenja statistike turizma sadrže preliminarne podatke koji se odnose na prethodni mjesec. •Prva redovna revizija podataka podrazumijeva da se pri publikovanju podataka za naredni mjesec revidiraju objavljeni podaci za prethodni mjesec (t-1) u skladu sa informacijama dostavljenim od strane izvještajne jedinice. •Druga redovna revizija prethodno publikovanih podataka je godišnja revizija, koja obuhvata sve nastale promjene podataka dostavljene nakon prve revizije, kako bi se osigurala tačnost objavljenih podataka. •Ukoliko se uvode novi statistički standardi i koncepti, vrše izmjene u metodologiji istraživanja neophodno je izvršiti reviziju podataka da bi se osigurala dosljednost i uporedivost podataka ranijih historijskih serija i novih serija podataka. O navedenim izmjenama podataka i razlozima korisnici su obaviješteni u redovnim mjesečnim saopćenjima i drugim publikacijama za javnost kao i na web stranici BHAS-a.
17.2. Revizija podataka – praksa	Redovne revizije su minimalne. Konceptijska revizija je izvršena nakon što je od januara 2013.godine provedeno redizajnirano mjesečno istraživanje trgovine na malo na osnovu jedinstvene metode koja je harmonizovana sa EU regulativom za kratkoročne poslovne statistike, te je urađen backasting historijske serije podataka od 2006. do 2012. godine.
18. Statistička obrada	

18.1. Izvor podataka	Podaci o turističkom prometu (broj dolazaka i noćenja turista) te smještajnim kapacitetima prikupljaju se redovnim mjesečnim izvještajem (obrazac TU-11). Izvještaji se sastavljaju na osnovu evidencija u knjigama gostiju, pružanja smještajnih usluga turistima ili samo posreduju u pružanju tih usluga.
18.2. Učestalost prikupljanja podataka	Podaci se prikupljaju na mjesečnoj osnovi.
18.3. Prikupljanje podataka	Podaci o turističkom prometu (broj dolazaka i noćenja turista) te smještajnim kapacitetima prikupljeni su redovnim mjesečnim izvještajem. Izvještaj se sastavlja na temelju evidencija u knjigama gostiju, koju su obavezni da vode svi subjekti koji se bave pružanjem usluge smještaja turistima. Podacima nije obuhvaćen nekomercijalni turistički promet. Podaci se prikupljaju izvještajnom metodom što znači da poslovni subjekat popunjeni obrazac prosljeđuje (u određenom roku) kantonalnom statističkom uredu FZS, područnom uredu RZS i podružnici BHAS u Brčko distriktu. Početkom godine dostavlja se set obrazaca -TU 11 (12 kompleta) svim izvještajnim jedinicama s ciljem da se na mjesečnom nivou prikupe traženi podaci.
18.4. Validacija podataka	Federalni zavod za statistiku, Republički zavod za statistiku i Agencija za statistiku BiH vrše kontrole validnosti i vjerodostojnosti podataka. Kontrola vjerodostojnosti podataka podrazumijeva provjere tačnosti podataka i procjene svih mogućih grešaka koje su vezane s podacima.
18.5. Kompilacija podataka	Federalni zavod za statistiku, Republički zavod za statistiku i Agencija za statistiku BiH vrše kompilaciju mikro podataka dobijenih od izvještajnih jedinica, njihovo agregiranje na tražene nivoe agregacije podataka te vrše izračun zahtjevanih indikatora. Imputacija - stopa : Nemamo informacije iz entitetskih zavoda za statistiku koje nam omogućavaju izračunavanje ove stope.
18.6. Prilagođavanje	Ne koriste se statistički postupci za podešavanje vremenske serije podataka (metode desezoniranja).
18.7. Sezonsko prilagođavanje	Ne vrši se sezonsko prilagođavanje.
19. Komentar	/